

Musiikkivideot ja mainoksellisuus:

Tapausanalyysi Steve Winwoodin videosta "Don't you know what the night can do?"

Tämän artikkelin tarkoituksena on tutkia yhden esimerkkitapauksen avulla musiikkivideon ja mainoksen suhdetta. Edelleen tarkoituksena on myös pohtia kuvan, musiikkiin ja laulun sanoihin liittyvää kerronnallisuutta musiikkivideoissa.

Videoiden mainoksellisuus on tietystä mielessä itsestäänselvyys, sillä se liittyy yleensäkin musiikkivideoiden tuotantorakenteisiin (ks. esim. Abt 1987, s. 102; Eerikäinen 1989–90, s. 53). Jo alun alkujaankin 1970-luvulla musiikkivideo oli myynti- ja "gate keeper" -väelle suunnattu "promo clip", myynninedistämisväline, jonka avulla levy-yhtiöt esittelivät uusia tuotteitaan radio-, televisio- ja lehti-toimittajille, konserttitoimistoille, levytukkureille, vähittäismyymyjille ja mainostajille. Myöhemmin kun amerikkalainen Warner-Amex perusti vuonna 1981 Music Televisionin (MTV) ja käynnisti vuorokauden ympäri tapahtuvat ohjelmalähetykset, musiikkivideon "promo clip" -luonne säilyi ennallaan mutta välittäjäportaana informointi muuttui massoille tarkoitetuksi suoramyyntiksi.

Tällä ei tietysti välttämättä tarvitsisi olla mitään tekemistä videoiden ilmaisuuden kanssa. Kuitenkin esimerkiksi Kaplan (1984, s. 5) on pannut merkille, että musiikkivideot ovat omaksuneet tv-mainosten visuaalista tyyliä ja että Music Televisionia katsottaessa on vaikea erottaa videoita niitä ympäröivistä mainoksista, koska niiden kuvallinen tyyli, taustalla soiva musiikki ja lyhyt formaatti ovat niin samankaltaisia. Myös Aufderheide (1986, s. 57) toteaa, että musiikkivideot, "jotka ovat mainoksia jo itsessäänkin, ovat pyyhkineet pois eron mainoksen ja ohjelman välillä". Nyt kymmenkunta vuotta myöhemmin tähän voisi lisätä vielä sen, että monet nuorille suunnatut television sarjat (esim. Beverly Hills 90210, Melrose Place) puolestaan lainaavat sekä mainoksia että musiikkivideoita. Näissä tyyllinen samankaltaisuus mainosten kanssa on niin pitkälle vietyä, että nopean vilkaisun perusteella on vaikea päätellä, onko menossa itse sarja vai sen keskeyttävä mainoskatko. Tässä voisi puhua Nick Brownin (Kinderin 1984, s. 6 mukaan) tapaan jopa puhua "superteksteistä", joissa mainosta ja ohjelmaa ei voi enää erottaa toisistaan vaan kumpikin muodostaa yhdessä katkeamattoman ohjelmavirran.

Mitä musiikkivideon mainosmaisuus ja mainoksen musiikkivideomaisuus sitten on? Mitä eroa on teknisessä mielessä mainoksella ja musiikkivideolla, mainoksen

ja musiikkivideon kerronnalla, mainosmusiikilla ja musiikkivideon taustalla olevalla musiikilla? Näihin kysymyksiin yritän saada vastausta musiikkivideon ja mainoksen yksityiskohtaisen analyysin avulla.

Esimerkkitapauksena käytän Steve Winwoodin kappaletta "Don't you know what the night can do?", josta on tehty sekä musiikkivideo että lyhennetty mainossävelmä erääseen olutmainokseen. Molempia on näytetty Yhdysvalloissa paikallisen Music Televisionin kaapeli- ja satelliitti-tv lähetyksissä. Vaikka jokainen video ja mainos onkin tietysti jossakin mielessä ainutkertainen, jolloin analyysi ei oikeuta kovin pitkälle meneviin yleistyksiin, antaa yhden esimerkkitapauksen tarkka analyysi kuitenkin mahdollisuuden pohtia kuvan, musiikin ja sanojen merkitystä musiikkiesityksissä sekä yleensä kerronnan problematiikkaa.

Esittäjä

Steve Winwood (s. 1948) tuli tunnetuksi 60-luvun Spencer Davis Groupin, Trafficin ja Blind Faith -yhtyeen jäsenenä ja häntä pidetään yhtenä Britannian parhaita Rhythm & Blues -artisteja. Winwoodia onkin usein kutsuttu "valkoiseksi neekeriksi", mikä viittaa hänen mustien laulajien tyyliä jäljittelevään laulutapaansa.

Soolouransa Winwoodin aloitti 1977. Ennen nyt puheena olevaa "Roll with it" albumia hän julkaisi viisi levyä (Steve Winwood 1977, Arc of a Diver 1980, Talk back to the night 1982, Back in the highlife 1986 ja Chronicles 1987). Näistä "Back in the highlife" oli suuri menestys Yhdysvalloissa saaden 1987 kaksi Grammy-palkintoa vuosittaisessa äänilevytuottajien kilpailussa (Record of the Year ja Best Pop Vocalist).

"Don't you know what the night can do" (1988) oli Yhdysvaltojen listoilla parhaimmillaan kuudentena. Menestyksessä se ei siis yltänyt aivan samalle tasolle kuin albuminsa nimikkokappale "Roll with it", joka julkaistiin ennen LP-levyä singlenä ja joka oli Yhdysvaltojen myyntilistan ykkösenä. Euroopassa molempien kappaleiden menestys oli laimeampaa, sen sijaan itse albumi myi hyvin (brittilistalla korkeimmillaan neljännellä sijalla).

Winwoodin musiikki on ns. aikuisrokkia, "Adult Oriented Rock", joka ainakin markkinointimielessä kuuluu samaan kategoriaan Paul McCartneyn, Elton Johnin tai Eric Claptonin musiikkien kanssa. Myyntimielessä aikuisrock on musiikinlajia, joka hyväksytään yleisesti, miellyttää laajaa kuulijakuntaa ja kerää näin ollen suuria markkinaosuuksia.

Kappale

"Don't you know what the night can do?" (Säv. & sanat Steve Winwood ja Will Jennings. ©1988. F.S. Music Limited, Willin' David Music & Blue Sky Rider Songs) on 4/4-tahtilajinen, hidas mutta sävyltään tuplatempoinen rock -kappale, joka rakentuu johdannosta, A-, B- ja C-osasta sekä codasta. Muotorakenne on

INTRO – AABC – AABC – INTRON kertaus – CODA. Tekijänoikeussyistä tyydyn seuraavassa pelkästään lyhyesti kuvaamaan kappaleen sisällön.

Kappale alkaa kahdeksan tahdin johdannolla, jossa esitellään sointuja (Am, Em/A jne.) ja rytmiaustaa mutta mukana ei ole vielä melodista ainesta.

A-osa perustuu kahden tahdin mittaiselle aiheelle (Esim. 1), jota toistetaan hieman varioiden ensin kolmasti ja viedään sitten neljännellä kerralla päätökseen. Sama kertautuu, nyt vielä enemmän varioiden.

Esimerkki 1. (Musical examples printed by permission of Warner/Chappel Music Scandinavia AB.)

Hear that_ night mu - sic play - ing?

B-osassa siirrytään C-duurista A-molliin. Osa perustuu neljän tahdin mittaiselle kysymys-vastaus -aiheelle, joka toistetaan hieman varioiden kahdesti. Vaikka osa onkin A:lle vastakohtainen ja siinä käydään korkealla (a-sävelessä), sen pääasiallinen tarkoitus tuntuu kuitenkin olevan johdattaa kuulija kertosaakeeseen, C-osaan.

C-osassa tapahtuu kappaleen huipennus. Se alkaa kahden tahdin mittaisella nousulla tai ns. pre hookilla, joka tehdään sointujen avulla (Esim. 2):

Esimerkki 2.

Sointunousun päällä alkaa kohotahdilla C-osan kahden tahdin mittainen aihe, jossa lauletaan kappaleen "hook" tai viehe "Don't you know what the night can do?" (Esim. 3), joka toistuu ensimmäisellä kerralla kolme kertaa.

Esimerkki 3.

Don't you know_ what_ the_ night can do?

Viimeisellä kerralla C-osan aihe toistetaan neljä kertaa, yhdessä kohtaa sanoja vaihtaen ("Won't you help me to let it through?").

Laulun lopussa olevassa Codassa naisten muodostama kuoro toistaa laulun avainsäettä "Don't you know what the night can do?" C-osan aiheesta tehtynä muunnelmana, minkä päälle solisti laulaa improvisoimalla vokaaleja ilman varsinaisia sanoja.

"Don't you know what the night can do?" on musiikillisessa mielessä kaikin tavoin varsin tyypillisellä tavalla rakennettu popkappale. Mieleenjäävän siitä tekee nimenomaan solistin ääni ja tulkinta.

Sanat

Laulajana on mies, joka puhuu minä-muodossa ja puhuttelee toista persoonaa (sinä). Paikka on määrittelemätön, ajankohta on nykyhetki, vuorokaudenaika ilta ja yö.

A-osa koostuu suurimmaksi osaksi erilaisista kehotuksista, joissa kertoja neuvoo kuuntelemaan musiikkia ja sen sanomaa, kokemaan musiikin kanssaan, tuntemaan sen rytmin, kokemaan keskiyön, paljastamaan tunteensa ja sisimpänsä, antamaan musiikin rytmin viedä, antamaan pitää itsestään kiinni. Kertojan äänensävy on käskevä, vaativa, joskin sävyä pehmennetään epäsuorilla kysymyksillä ja metaforisilla ilmauksilla.

B-osassa kerrotaan, mitä tapahtuu jos kuulija ("sinä") noudattaa kehotuksia: unelmat käyvät toteen, tuntuu hyvältä, ollaan kahden, lennetään, koetaan ainutkertainen hetki, tehdään muistoja, koetaan yö ja rakkaus

Kun A-osassa on esitetty joukko nykytilaan liittyviä kehotuksia ja B-osassa kuvattu päämäärä, alkaa kertoja C-osassa vaatia kuulijalta ratkaisua. Hän sanoo yön voivan tehdä asioita, vaikuttaa sisimpään ja tarjoutuu lopulta itse olemaan välikappaleena asioiden toteuttamisessa. C-osan säe "Don't you know what the night can do?" on kappaleen tekstuaalinen viehe (hook). Se tuo esille kappaleen tematiikan kannalta olennaisen yö-aiheen, se on sijoitettu kappaleen musiikilliseen huippukohtaan eli kertosäkeeseen, se toistuu kappaleen aikana useaan kertaan (14 kertaa) ja se on myös koko kappaleen nimi. Viimeksimainitun seikan takia säe näytetään myös kirjoitetussa muodossa kahteen kertaan musiikkivideon alun ja lopun tuotantotiedoissa (esittäjä, kappaleen nimi, levytyhtiö, albumi).

Myös sanojen puolesta kappale on rakennettu juuri siihen tyyliin, kuin hittikappaleiden tekoon opastavissa kirjoissa neuvotaan. A-osassa kuvataan aikaa, paikkaa ja tunnelmaa, B-osassa täsmennetään ja C-osassa tai kertosäkeessä kiteytetään yhdeksi virkkeeksi koko kappaleen perusajatus.

Musiikkivideo

Musiikkivideon tapahtumat ja taustalla soivan musiikin eteneminen esitetään seuraavasti: otos, aika, tapahtuma ja kuvan laatu (LK = lähikuva, kasvot; PLK = puolilähikuva, kasvot ja ylävartaloa; KK = kaukuva). Toisin kuin yleensä musiikkivideoiden analyysissä, seuraavaan kuvaukseen on otettu myös musiikin eteneminen.

MUSIIKKI: INTRO (t. 1–8)

1. (0.00) Paljasta ihoa. LK.
2. (0.00) Sormet liikkuvat pianon koskettimilla. LK.
3. (0.02) Paljasta ihoa, epätarkka. LK.
4. (0.03) Vanhan intiaanin miehen kasvat, istuu lierihattu (Stetson) päässä silmät kiinni ja katse alasluotuna. LK.
5. (0.05) Sormet koskettimilla. LK.
6. (0.07) Laulajan vartaloa ja sivuprofiilia, epätarkka, pohjalla teksti: "Steve Winwood. 'Don't you know what the night can do'. Roll with it. Virgin records." LK.
7. (0.08) Nuotion loimotusta ja ihmishahmoja, epätarkka, teksti säilyy pohjalla. PLK.
8. (0.10) Tanssivan miehen keskivartaloa, teksti säilyy pohjalla. PLK.
9. (0.10) Nuottipaperi pöydällä, käsi piirtää kynällä paperiin nuottia. Pohjalla ollut teksti häviää. LK.
10. (0.14) Laulaja istuu sängyllä hotellihuoneessa katse maahan luotuna, nostaa katseen vasemmalle. Laulajalla nahkapusakka ja valkoinen t-paita. Huoneessa sänky, yöpöytä ja pöydällä lamppu, jossa valo. PLK.
11. (0.17) Sormet koskettimilla. LK.
12. (0.19) Tulenloimotusta ja rakennuksen seinää, epätarkka. KK.
13. (0.20) Tanssivan miehen keskivartaloa, epätarkka. PLK.

MUSIIKKI: A-OSA (9–16)

14. (0.21) Pitkätukkainen tyttö tanssii kädet kohottuina. Työllä musta olkaimeton mekko. Epätarkka. PLK.
15. (0.22) Laulaja istuu sängyn laidalla ja laulaa. PLK.

LAULU: "Hear the night music playing?"

16. (0.25) Nuottipaperi, jolle käsi piirtää kynällä nuotteja. LK.
17. (0.27) Tanssiva tyttö, taivuttaa itseään taaksepäin, oikealla puolella mies. PLK.
18. (0.27) Laulaja istuu sängyn laidalla ja laulaa. LK.

LAULU: "Don't you know what it's..."

19. (0.30) Tanssivien ihmisten keskivartaloita.

LAULU: "...saying?"

20. (0.30) Mies ja nainen tanssivat lähekkäin. Epätarkka. PLK.

Pekkilä

21. (0.31) Näkymä hotellihuoneesta: vasemmalla piano, sen edessä pulpettimainen pöytä, sen takana parvekkeelle johtavat avoimet lasiovet, näiden vieressä seinällä sytytetty lamppu, lampun alla yöpöytä ja sen päällä toinen lamppu, näiden oikealla puolella iso putkisänky, jonka yläpuolella seinällä taulu. Laulaja kohottautuu sängynlaidalta, nousee ylös ja kävelee pianoa kohti. Kuvan liikkeessa pianon vasemmalta puolelta paljastuu avoin ikkuna, ikkunan lasista heijastuu ulkona loimottava nuotio. Katossa on iso tuuletin. Laulajalla on kädessään nuottipaperi, jonka hän laskee pöydälle. Kuvan liikkeessa paljastuu vasemmalta vielä kaappi, jonka päällä palaa kynttilä. KK.

LAULU: "We should feel it together..."

22. (0.37) Laulajan sivuprofiili. Taustalla ikkuna, jonka takana loimottaa tuli. LK.

LAULU: "...forever."

23. (0.40) Sormet koskettimilla. LK.

24. (0.42) Paidaton mies ja mustassa mekossa oleva tyttö valmistautuvat suudelmaan. Tyttö seisoo miestä ylempänä ja on laskenut kätensä miehen paljaille olkapäille. Mies on kietonut kätensä tytön vyötäisille. Koska tyttö on korkeammalla, mies on taivuttanut päänsä taaksepäin. Tytön huulet ovat raollaan. Taustalla loimottaa tuli. PLK.

MUSIIKKI: A-OSAN KERTAUS (t. 17–24)

25. (0.43) Parakin näkoisen rakennuksen ohi ajaa vaalea pick-up, jonka ratissa on siniseen farkkutakkiin pukeutunut mies. Rakennuksen edustalla pinossa vanhoja autonrenkaita, taustalla jotakin rojua ja vieläkin taaempänä vihreää maisemaa. Vasemmalla on toteemilta näyttävä pylvä. KK.

LAULU: "Feel the beat and just..."

26. (0.47) Vanha intiaaninainen katsoo avoimesta ikkunasta. PLK.

LAULU: "...hold on".

27. (0.49) Sormet koskettimilla. LK.

LAULU: "To the sweet..."

28. (0.51) Vaalea pick-up ajaa rakennuksen ohi, jonka edessä istuu neljä vanhaa intiaania. Vasemmalla kaksi vanhaa naista pitkissä vaaleissa hameissa, kaulassa helmiä ja riipuksia. Oikealla vanha intiaanimies farkkupuvussa, päässä stetson, kaulassa käädyt, sylissä koira. Hänen oikealla puolellaan kaksi koira, joista toinen maassa, toinen penkillä. Laitimmaisena farkkuihin ja punertavaan paitaan ja stetsoniin pukeutunut intiaanimies. KK.

LAULU: "...midnight flowing. "

29. (0.55) Tanssivia hahmoja, epäselvä. PLK.

LAULU: "Feel the music..."

30. (0.56) Vanha intiaaninainen ja intiaanimies. PLK.

LAULU: "...inside you".

31. (0.58) Pitkätukkainen tyttö hihattomassa mekossa ja paidaton mies, kaulassaan ketju, seisovat toisissaan kiinni. Tyttö on selin mieheen, mies hänen takanaan, mies on nostanut kätensä tytön pään päälle, tyttö kääntää päätään vasemmalta oikealle alas. PLK.

32. (1.00) Laulaja kävelee tietä. Asuna farkut, valkoinen t-paita, nahkatakki. Taustalla kanoja. KK.

LAULU: "I'll be there..."

33. (1.03) Laulajan sivuprofiili, taustalla avoin ikkuna, josta näkyy tulenloimotusta. PLK.

LAULU: "... too".

MUSIIKKI: B-OSA (t. 25-32)

34. (1.05) Sormet koskettimilla. LK.

35. (1.07) Vanha intiaamies penkillä koira sylissä. Miehellä stetson, kauluspaita, ylin nappi auki, t-paita, housuissa isosolkinen vyö. LK.

LAULU: "Now's the time when our dreams are..."

36. (1.08) Laulaja kävelee ulkona. LK.

LAULU: "...fin'ly coming true".

37. (1.11) Laulajan jalat, joiden juurella hypähtelee kaksi koira ja kanoja.

LAULU: "Feel's so good we're..."

38. (1.14) Sormet koskettimilla. LK.

LAULU: "...cry..."

39. (1.15) Laulajan sivuprofiili hotellista, epätarkka. LK.

LAULU: "...ing."

40. (1.17) Miehen jalat, joiden juurella liikkuu koiria. Epätarkka. Vaalea pick-up peittää näkymän. PLK.

LAULU: "Now's the..."

41. (1.18) Intiaaninainen asumuksen avoimessa ikkunassa, nojaa kättä ikkunalautaan, katsoo ulos. Talon seinässä naisen vasemmalla puolella teksti "AS". PLK.

LAULU: "...time, when it's time..."

42. (1.20) Vaalea pick-up, jonka takaa kävelee näkyviin laulaja. Pick-upin peilissä

näky ratissa oleva tummatukkainen, siniseen farkkutakkiin pukeutunut mies. PLK.

LAULU: "...to me and you."

43. (1.22) Kaksi koira laulajan jaloissa. PLK.

LAULU: "Spread those wings..."

44. (1.24) Laulaja kävelee ulkona, kääntyy katsomaan taakseen. PLK.

LAULU: "...we'll be..."

45. (1.25) Sormet koskettimilla. LK.

LAULU: "...flying".

MUSIIKKI: C-OSA (KERTOSÄE) (t. 33-39)

46. (1.27) Laulaja katsoo taakseen, kääntää katseensa takaisin suoraan eteen ja hymyilee. PLK.

47. (1.31) Sormet koskettimilla. LK.

48. (1.31) Laulajan sivuprofiili hotellihuoneessa. Avoin ikkuna, josta näkyy ulkona loimottava tuli. LK.

LAULU: "Don't you know what the..."

49. (1.33) Tanssivia hahmoja, liikkuvat kädet kohotettuina.

50. (1.35) Laulaja tulee sisälle ovesta, joka muistuttaa saluunan ovea. Edessä näkyy tanssivien ihmisten hahmoja. Laulaja hymyilee. Ohi vilahtaa tummatukkainen tyttö. PLK.

LAULU: "...night can do"

51. (1.36) Laulajan sivuprofiili hotellihuoneessa. LK.

52. (1.37) Laulaja tulee sisään ovesta, edessä vilahtaa tanssivia hahmoja. PLK.

LAULU: "Don't you..."

53. (1.38) Sormet koskettimilla. LK.

LAULU: "...know when it's

54. (1.39) Paljasta ihoa, epätarkka, ylivalotettu. Kuvan siirtyessä näkyvät epäselvinä tytön kasvot. LK.

LAULU: "...touching you?"

55. (1.41) Nuotion loimotusta, tanssivia hahmoja. Epätarkka. PLK.

56. (1.41) Kaksi hahmoa päät lähekkäin, epätarkka. LK.

57. (1.42) Tanssivan ihmisjoukon keskivartaloita. PLK.

LAULU: "Don't you know..."

58. (1.43) Laulajan sivuprofiili, taustalla olevasta ikkunasta loimottaa tuli. LK.

LAULU: "...what the night can do?"

59. (1.47) Tanssivaa ihmisjoukkoa, epätarkka. PLK.

60. (1.48) Laulaja astuu sisään ovesta. Edessä vilahtaa hahmo. PLK.

MUSIIKKI: A-OSA (t. 40-47)

61. (1.48) Päivänvalossa bikinin toppiin pukeutunut pitkätukkainen tyttö eteenpäin kumartuneena. Hän pitää oikealla kädellään kiinni ulkona olevasta vesihanasta ja taivuttaa jo valmiiksi märän tukkansa vesisuihkun alle. PLK.

LAULU: "Time to show..."

62. (1.50) Laulaja kävelee ulkona kätet taskuissa. Hänen jaloissaan on kaksi koira, vasemmalla puolella näkyy valkoista hevosta, jonka selkään joku on juuri nousemassa. Taustalla näkyy pois päin matkalla oleva vaalea pick-up. KK.

LAULU: "...all your feelings."

63. (1.52) Tyttö vesihanana ääressä, työntää kasvonsa vesihanana alle. PLK.

64. (1.54) Laulaja kävelee ulkona katse alas luotuna. LK.

LAULU: "All the night..."

65. (1.55) Laulajan jalat, joiden juuressa juoksentelee kaksi koira. LK.

LAULU: "...is re-..."

66. (1.56) Pylväitä, jonkinlaista olkikattoa, matkalaukku lentää ilmaan ja otetaan ylhäällä vastaan. PLK.

LAULU: "...vealing."

67. (1.57) Vanha intiaanimies istuu penkillä koira sylissään, helmet kaulassaan. PLK.

68. (1.59) Tyttö bikineissä viruttaa tukkaansa ulkona vesihanana alla. PLK.

LAULU: "Let the rhythm"

69. (2.02) Laulaja kävelee kätet taskuissa. Takana näkyy hevosen jalat. PLK.

LAULU: "...enfold you"

70. (2.04) Joku mies bussin vieressä heittää matkalaukun bussin katolle, jossa on toinen mies sitä vastaanottamassa. PLK.

LAULU: "let me..."

Pekkilä

71. (2.05) Laulajan sivuprofiili, avoimesta ikkunasta loimottavat liekit. LK.

LAULU: "...hold you"

72. (2.06) Sormet koskettimilla. LK.

73. (2.09) Holvikaaren muotoinen kivipaasista tehty portti. Sen keskellä näkyy palava nuotio, taustalla ihmishahmoja.

74. (2.09) Nuotio ja tanssivia ihmisiä, epätarkka. PLK.

MUSIIKKI: A-OSAN KERTAUS (t. 48–55)

75. (2.10) Laulaja kävelee ulkona. Takana narulla kuivumassa valkoisia lakanoita. PLK.

LAULU: "Now we turn into..."

76. (2.13) Seinää vasten pystyyn asetettuja kärrynpyöriä. Pyörien eteen juoksee koira. PLK.

LAULU: "...music."

77. (2.15) Tyttö ulkona vesihanauksen ääressä, pitää päätään hanan alla. Silmät suljettuina. Sivelee paljasta olkapäätänsä kädellään. PLK.

78. (2.15) Laulaja kävelee ulkona, taustalla narulla kuivuvia lakanoita. KK.

LAULU: "Now we never will..."

79. (2.16) Sormet koskettimilla. LK.

LAULU: "...lose it"

80. (2.20) Laulajan sivuprofiili hotellihuoneessa. LK.

LAULU: "When..."

81. (2.21) Vanha intiaaninainen katsoo talon ikkunasta. Käsi ikkunalaudalla, katse suunnattu etäisyyteen. Asumuksen seinässä teksti "GAS". PLK.

LAULU: "...the rhythm..."

82. (2.23) Laulaja kävelee kohti etualalla olevaa linja-autoa, josta näkyy kylki. Auton vierellä mies heittämässä matkalaukkua sen katolle. Laulajan takana naru, jossa kuivumassa valkoisia lakanoita. Lakanoiden vasemmalta puolelta tulossa vaalea pick-up. KK.

LAULU: "...and night..."

83. (2.24) Tyttö nostaa päänsä vesisuihkun alta, avaa silmänsä suuriksi, katsoo suoraan kameraan. On eteenpäin kumartuneena mutta kohottautuu hieman ylös. PLK.

LAULU: "...ride."

84. (2.27) Kanoja, taustalla kärrynpyöriä. LK.

85. (2.28) Koira suu auki, kieli ulkona suusta, taustalla kärrynpyörä. LK.

LAULU: "No heart can..."

86. (2.29) Tyttö vesihanan äärellä etukumarassa asennossa, katsoo suoraan kameraan, kohottautuu ylöspäin. Taustalla avoin vesihana. Tytön silmät täysin auki, suu hieman raollaan. PLK.

LAULU: "...hide it"

MUSIIKKI: B-OSA (t. 56-63)

87. (2.31) Laulaja ulkona, taustalla lakanoita, aittaa, iso kärrynpyörä. KK.

88. (2.32) Tanssivia hahmoja, tulenloimotusta, epäselvä. PLK.

89. (2.33) Laulaja ulkona, taustalla lakanoita, aittaa, iso kärrynpyörä. Takaa tulee vaalea pick-up. KK.

LAULU: "There are times that never ever..."

90. (2.35) Tanssivia hahmoja, tulta, ylivalotettu. PLK.

LAULU: "come again."

91. (2.37) Mies vaalea stetson päässä heittämissä matkalaukkua bussin katolle. PLK.

92. (2.38) Epäselvä kuva ulkona kävelevästä laulajasta.

LAULU: "Mem'ries there for..."

93. (2.40) Vaalea pick-up edestä nähtynä, ajaa ohi, sen takaa paljastu kävelevä laulaja, tämän takana näkyvät vanhat kärryt, joissa isot pyörät. PLK.

LAULU: "...making."

94. (2.43) Laulajan sivuprofiili, epätarkka. LK.

LAULU: "When the night calls we..."

95. (2.46) Laulaja seisoo hotellihuoneessa, taustalla korkea lipasto, jonka päällä pieni tuuletin. PLK.

LAULU: "better let it in."

96. (2.48) Kaksi vanhaa intiaaninaista penkillä vaaleissa hameissa. Molemmilla pitkät hameet, kaulassa riipukset.

97. (2.49) Laulajan sivuprofiili hotellihuoneessa.

LAULU: "All this love..."

98. (2.54) Laulaja tulossa sisään ovesta. Edessä tanssivien ihmisten päitä.

Pekkilä

Epäselvä hahmo, joka heilauttaa pitkää tukkaansa, kulkee vasemmalle, laulaja seuraa katseella. PLK.

LAULU: "...for the taking."

99. (2.55) Nuotio, jonka ympärillä joukko tanssivia ihmisiä. Näistä erottuu olkaimettomaan mustaan mekkoon pukeutunut pitkätukkainen tyttö. PLK.

100. (2.56) Lähekkäin olevan pariskunnan kasvot, epätarkka. LK.

MUSIIKKI: C-OSA (t. 64-74)

101. (2.56) Tanssivia hahmoja, etualalla mustaan hihattomaan mekkoon pukeutunut tyttö. Epätarkka. PLK.

102. (2.58) Laulaja tulossa sisään. Edessä epäselvä tanssivan hahmon pää. PLK.

LAULU: "Don't you know what the..."

103. (3.00) Tanssivia hahmoja nuotiolla, epätarkka. PLK.

104. (3.00) Laulaja tulossa sisään ovesta. Kääntää päätään vasemmalle ja katsoo jotakin. PLK.

LAULU: "night can do?"

105. (3.02) Kaksi vanhaa intiaaninaista istuu penkillä ja taputtaa käsiään, edessä muita tanssivia hahmoja.

106. (3.03) Paljasta ihoa, epätarkka. LK.

107. (3.04) Laulajan sivuprofiili hotellihuoneessa, ikkunasta näkyy tulenloimotusta. LK.

LAULU: "Don't you know..."

108. (3.05) Pitkätukkainen tanssiva tyttö, taivuttaa päätään taakse, heittää tukkaansa taaksepäin. PLK.

LAULU: "when it's..."

109 (3.06) Mies ja hänen kaulaansa ripustautunut tyttö. Katsovat toisiaan silmiin. Mies nostaa tyttöä ilmaan, tyttö on sulkenut silmänsä. PLK.

LAULU: "...touching..."

110. (3.07) Laulajan sivuprofiili hotellihuoneessa, taustalla loimottaa tuli. LK.

LAULU: "...you."

111. (3.08) Miehen pää sivuprofiilina. Nainen, jolla ranteessa paksu ranneke, on tarttunut miestä tukasta ja vetää hänen päätään taaksepäin. Miehen käsi, jossa siinäkin ranneke, heilahtaa viimeisenä kuvassa. LK.

112. (3.10) Kaksi vanhaa intiaaninaista ja vanha intiaanimies taputtavat käsiään. PLK.

LAULU: "Won't you hold me to..."

113. (3.11) Tanssivia hahmoja, epätarkka. Etualalla paidaton mies helistimet käsissään. PLK.

LAULU: "...let it..."

114. (3.13) Laulajan sivuprofiili, taustalla tuli. LK.

LAULU: "...through?"

115. (3.14) Kaksi intiaaninaista ja intiaanimies taputtavat käsiään. PLK.

116. (3.15) Laulaja tulossa sisään ovesta. Alalaidassa näkyy jonkun pää, joka liikkuu vasemmalle. Laulajan katse seuraa. Tanssiva hahmo peittää hetkeksi näkymän, laulaja ilmestyy taas näkyviin. PLK.

LAULU: "Don't you know what the night can do?"

117. (3.21) Sormet koskettimilla. LK.

118. (3.22) Nuotion ympärillä tanssivia hahmoja. Näistä erottuu sivuttain oleva pitkätukkainen tyttö. PLK.

119. (3.23) Laulaja tulossa sisään ovesta. Jonkun pää vilahtaa kuvassa. PLK.

120. (3.24) Sormet koskettimilla. LK.

MUSIIKKI: INTRON KERTAUS (t. 75–82)

121. (3.26) Kaksi intiaaninaista sivulta, taputtavat käsiään. PLK.

122. (3.28) Sormet koskettimilla. LK.

123. (3.29) Tanssivia hahmoja, epätarkka, näistä erottuu pitkätukkainen tyttö. PLK.

124. (3.31) Pitkätukkainen tyttö kallistaa päätään sivulla. PLK.

125. (3.33) Holvikaaren muotoinen paasiportti. Keskellä nuotio, sen ympärillä tanssivia hahmoja. KK.

126. (3.34) Vanha intiaanimies stetson päässä, katse maahan luotuna. LK.

127. (3.35) Ihoa, epätarkka, ylivalottunut. LK.

128. (3.36) Tanssivia hahmoja, epätarkka, näistä erottuu eteenpäin kumartunut tyttö ja hänen takanaan oleva mies.

129. (3.37) Laulajan sivuprofiili, ikkunasta näkyy tulta. LK.

130. (3.39) Tanssiva pitkätukkainen tyttö, epätarkka, nostanut oikean kätensä ilmaan. Ensin selin, kääntymässä kameraan päin. PLK.

131. (3.41) Sormet koskettimilla. LK.

132. (3.42) Laulaja astuu sisään ovesta. PLK.

133. (3.44) Tanssivia hahmoja, keskellä tanssiva tyttöä. PLK.

Pekkilä

134. (3.45) Sormet koskettimilla. LK.'

MUSIIKKI: CODA (t. 83–94)

135. (3.46) Laulaja astuu sisään ovesta.

LAULU: "Don't you know..."

136. (3.47) Vanha intiaaninainen ja mies penkillä, taputtavat käsiään, edessä muita tanssivia hahmoja. PLK.

LAULU: "...what the night can do?"

137. (3.48) Mies tanssii yläruumis paljaana, kaulassa koru. Kohottanut vasemman kätensä ilmaan. "Know..."

138. (3.49) Toisiaan hyväilevä pariskunta. Vasemmalla tyttö, oikealla paidaton mies. Vain keskivartalo näkyy. Tyttö sivelee käsillään miehen paljasta selkää. Päättyy ylivalotukseen. PLK.

LAULU: "...what the night can

139. (3.51) Laulaja astuu sisään ovesta, edessä vilahtelee päitä.

LAULU: "...do? Don't you know what the night

140. (3.52) Tanssivia ihmisiä, nuotiota. Etualalla pitkätukkainen tyttö.

LAULU: "...can do?"

141. (3.54) Tanssivien ihmisten kasvoja, epätarkka. LK

142. (3.56) Tulenloimotusta ja tanssivia ihmisiä. Mies taivuttaa päätään taaksepäin. LK.

143. (3.57) Tanssiva tyttö alhaalta kuvattuna, tekee pyörähdyksen. Epätarkka. PLK.

LAULU: "Don't you know what the night

144. (3.58) Tyttö tanssii, oikea käsi ilmassa, kädessä punainen liina. Taustalla mies. PLK.

LAULU: "...can do?"

145. (3.59) Tanssivien ihmisten keskivartaloita. Etualalla tyttö, taivuttaa päätään alaspäin niin että kasvot tulevat kuvaan. PLK.

146. (4.00) Toisiaan syleilevä pariskunta. Pitkätukkainen tyttö vasemmalla, paidaton mies oikealla. Mies kietomassa käsiään tytön ympärillä, tyttö taivuttaa päätään taaksepäin. Mies hyväilee suullaan tytön paljasta kaulaa. PLK.

LAULU: "...know what the night..."

147. (4.01) Tanssivia hahmoja. Etualalla kaksi naista, kohottaneet toisen kätensä ilmaan. Laidassa palava nuotio. PLK.

LAULU: "...can do?"

148. (4.02) Laulaja astuu sisään ovesta. Epäselvä pää liikkuu vasemmalle peittäen osittain laulajan kasvot. Laulaja seuraa katseellaan. LK. "Don't you know what the night can do"

149. (4.04) Vanhan intiaaninaisen sivuprofiili. LK. F

LAULU: "...night can do?"

150. (4.06) Nuotion ääressä tanssivia hahmoja, oikealla pitkätukkainen tyttö.

151. (4.07) Etualalla bikinitopissa oleva tyttö, taputtaa käsiään yhteen. Taustalla muita tanssivia hahmoja. PLK.

152. (4.07) Laulaja astumassa sisään portista tai ovesta, edessä vilahtaa jonkun pää. PLK.

MUSIIKKI: CODAN KERTAUS (t. 180–187)

153. (4.08) Nuotiolla tanssivia hahmoja, epätarkka. PLK.

LAULU: "Don't yo know what the..."

154. (4.09) Pitkätukkainen tyttö, epätarkka. Edessä pitkätukkainen nainen, joka taivuttaa itseään taaksepäin. PLK.

LAULU: "...night can do?"

155. (4.10) Ihoa, ylivalottunut. Epätarkat tytön kasvot. LK.

156. (4.11) Vasemmassa mies paita auki ja nainen mustassa olkaimettomassa mekossa toisissaan kiinni, mies naisen takana. Tanssiva hahmo peittää näkymän.

LAULU: "Know what the..."

157. (4.11) Teksti: Steve Winwood: Don't you know what the night can do. Roll with it. Virgin records. Taustalla mustassa olkaimettomassa mekossa tanssiva tyttö, kädet sivulle levitettyinä. Hänen takanaan mies miltei tytössä kiinni. PLK.

LAULU: "...night can..."

158. (4.11) Teksti pohjalla. Taustalla nuotion loimotusta ja ihmishahmoja, epätarkka. LK.

LAULU: "...do?"

159. (4.12) Teksti pohjalla. Ihoa, kahden paidattoman hahmon keskivartaloa, epätarkka. PLK.

160. (4.12) Teksti pohjalla. Kirkasta taustaa, siluettina pylvästä tai rakennuksen seinää, taustalla loimottaa tuli.

LAULU: "Don't you know what the night

161. (4.15) Teksti pohjalla. Laulajan sivuprofiili viistosti takaapäin, niin että silmät eivät näy. Teksti häviää pohjalta.

LAULU: "can do?"

- 162 (4.19) Loppu.

Huomioita musiikkivideosta

Musiikkivideon voi tietysti tulkita hyvin monella eri tavalla. Kaikkein ilmeisin lukutapa on kuitenkin seuraava:

"Laulaja yöpyy hotellissa intiaanireservaatissa ja seuraa tapahtumasarjaa, josta tekee laulun. Reservaatissa vietetään iltajuhlaa, joka tapahtuu ulkosalla nuotion äärellä. Juhlaan saapuu jostakin muualta autollaan nuori mies. Juhlan aikana hän solmii suhteen kylässä asuvaan tyttöön. Kylässä asuva vanhempi väki panee asian merkille. Seuraavana aamuna nuori mies lähtee pois autollaan ja tyttö jää katsomaan hänen peräänsä. Samalla myös laulaja poistuu linja-autolla."

Tarina esitetään 161 lyhyenä, keskimäärin parin sekunnin mittaisena kohtauksena, joiden tiheys on alussa hitaampi mutta kiihtyy loppua kohden. Tyypillistä kerronnalle on samojen kuva-aiheiden runsas toisto. Esimerkiksi parin sekunnin välähdys soittajan sormista pianon koskettimilla toistuu esityksen aikana pitkälle toistakymmentä kertaa, ja sama koskee myös eräitä muitakin keskeisiä kuva-aiheita. Tyypillisiä on myös se, että tarinaa ei kerrota tiukan kronologisesti vaan että kerronta sisältää runsaasti etukäteisvälähdyksiä (forward flashes) ja toisaalta myös takaumia (flashbacks). Osa kohtauksista on lyhyitä, noin puolen sekunnin mittaisia välähdyksiä tai epätarkkoja, jolloin merkitys jää tulkinnavaraiseksi.

Tarkemmin katsottuna paljastuu, että kuva on useasti – joskaan ei aina – kommenttia joko soitettuun musiikkiin tai sitten laulun sanoihin. Esimerkiksi instrumentaalijohdannon aikana näytetään väläyksinä kuvia sormista pianon (tai elektronisen keyboardin) koskettimilla. Vastaavasti kun A-osan aikana laulun sanoissa esitetään kysymys "Hear the night music playing?", tätä kommentoidaan tai tuetaan näyttämällä väläys paperille nuotteja piirtävästä kädestä. Aivan samalla tavalla kun laulaja kysyy tietääkö kuvitteellinen "sinä" mitä yömusiikki sanoo ja ehdottaa että se pitäisi kokea yhdessä hänen kanssaan, videossa näkyy tähän liittyen ensin väläys lähemmäs miehestä ja naisesta ja sitten suudelman valmistautuvasta parista. Vaikka tämä saattaa paperilta luettuna tuntua triviaalilta, se ei tunnu siltä katsottuna. Tämä johtunee siitä, että yhden tekstisäkeen laulamiseen kuuluu useita sekunteja, joiden aikana kuvallisella puolella ehtii välähtää useita erilaisia kuva-aiheita. Esimerkiksi suunnilleen "Don't you know what it's saying" säkeen aikana kuvapuolella välähtävät seuraavat aiheet: tanssiva tyttö, laulaja sängyn laidalla, tanssivia ihmisiä, mies ja nainen lähemmäs, yleiskuva hotellihuoneesta.

Tarinan kerronta on ainakin ajallisessa ja paikallisessa mielessä rytmitetty musiikin rakenteellisen etenemisen mukaan, jolloin ajan- ja paikanvaihdot ta-

pahtumat kappaleen taitteiden kohdalla. Musiikin intro ja ensimmäinen A-osa ovat kerronnallista johdantoa, sen jälkeen kuvassa siirrytään ulos (A, B), juhliin (C), ulos (A,A,B) sekä juhliin (C, Bridge, Coda).

musiikki	kuva
Intro	Kuvallinen johdanto
A	Hotellihuoneessa (ilta)
A	Ulkona (edeltävä iltapäivä)
B	Ulkona (seuraava aamu)
C	Juhlissa sisällä (edellinen ilta)
A	Ulkona (seuraava aamu)
A	Ulkona (seuraava aamu)
B	Ulkona (seuraava aamu)
C	Juhlissa sisällä (edellinen ilta)
Bridge (=Intro)	Juhlissa ulkona (edellinen ilta)
Coda	Juhlissa ulkona (edellinen ilta)

Tapahtumat musiikin intron aikana muistuttavat television sarjafilmiä alkujaksoja, ns. "teaseria", jossa näytetään välähdyksiä tulevasta jotta katsoja saataisiin houkuteltua ruudun ääreen. A-osan aikana esitellään laulaja ja luodaan tapahtumille aika ja paikka (hotellihuone, ilta, intiaanireservaaatti). A-osan kertauksen aikana alkaa tarina, jota laulaja – tulkintatavasta riippuen – joko on todistamassa tai jota hän kertoo: paikalle saapuu pick upillaan muualta tullut nuorukainen. B-osassa ollaan ilmeisesti edelleen juhla edeltävässä iltapäivässä mutta huomio on kokonaan laulajassa, joka kävelee ulkona ja kertoo samalla tarinaansa. C-osassa palataan ajassa taaksepäin edellisen illan juhliin, joita laulaja on todistamassa sekä sisä- että ulkotiloissa. Tätä seuraavassa A-osassa ollaan seuraavassa aamussa, ja pääosassa on tyttö joka puhdistautuu vesihanauksen äärellä ja seuraa kun laulaja tekee lähtöä. B-osassa ollaan ajallisesti edelleen seuraavassa aamussa, mutta huomio siirtyy pick up -mieheen, joka näyttää poistuvan autollaan. C-osassa palataan edelliseen iltaan ja näytetään välähdyksinä miestä ja hänen kaulaansa ripustautunutta tyttöä. Intron kertauksessa kerrataan tapahtunutta mutta ei viedä tarinaa eteenpäin. Tätä seuraavassa codassa palataan edellisen illan juhlaan, joka tietysti liittyy samalla laulun teemaan "Don't you know what the night can do?"

Vaikka kerronta rytmittyy rakenteellisesti musiikin rakenteen mukaan, kerronnalliset jaksot eivät seuraa toisiaan kronologisesti vaan ajassa siirtyessään vapaasti eteen- ja taaksepäin. Toisaalta samankin kerronnallisen jakson sisään otosten väliin leikataan muista jaksoista otettuja otoksia, niin että tarinan lukeakseen joutuu hyppimään asiaan kuulumattomien jaksoiden yli. Tämä tekee tarinan tietysti äärimmäisen moniselitteiseksi: videota voi lukea ja tulkita hyvin monella tavalla.

Video herättääkin lukuisia kysymyksiä: Onko laulaja todistajana tapahtumissa vai tapahtuuko kaikki hänen mielikuvituksessaan? Kertooko laulaja omasta itsästään, jolloin videon nuori mies on hänen sivupersonansa? Tapahtuuko videon

nuoren miehen ja tytön välillä mitään vai onko kyse pelkästään haaveista? Jos nuorukaisen ja tytön välillä on suhde, miten pitkälle he menevät?

Moniselitteisyyttä lisää, että kuvaan on ladattu runsaasti erilaisia semioottisia merkkejä. Tällaisia symboleita ovat esimerkiksi farkut, nahkapusakka, pick up – auto (maskuliinisuus), valkoinen hevonen (seksuaalisuus), tuuletin katossa (kuumuus), yö (aistillisuus), tuli (intohimo), tanssi nuotion ympärillä (alkukantaisuus), narulla kuivuvat lakanat (seksuaalisuus), vesi (vilvoittelu, puhdistautuminen, janon poistaminen), sormet koskettimilla (taito), koira (uskollisuus), vanhat kärrynpyörät (alkuperäisyys), intiaanivanhukset (alkuperäisyys, rehellisyys, viisaus), hotelli-huone (tilapäisyys), matkalaukut, bussi (lähtö). Suurin osa näistä merkeistä on tietysti klisheitä, mutta ne eivät nopeassa rytmisessä esitettynä ja sopivasti tarinaan väliin siroteltuina vaikuta tältä. Koska nämä symbolit tai merkit tulevat esiin jokseenkin sattumanvaraisessa järjestyksessä, katsoja voi joko liittää ne tarinaan ja antaa sille lisämerkityksiä tai sitten pitää niitä irrallisina. Videolle ei voi siis antaa mitään lopullista merkitystä, vaan jokainen katsoja tavallaan rakentaa annetuista aineksista ja niihin liittyvistä vihjeistä itselleen sopivan tarina.

Tyypillistä videolle on myös sen kuvallisten aiheiden mainoksellisuus. Andren & al. (Dyerin 1982, s. 112–113) mukaan ovat luoneet joukon kategorioita mainoskuvien retoriikan ja ideologian tutkimiseen, sellaisia kuin "katseenvangitsija", "sukupuolinen vetovoima", "hokema", "arvonsiirtäminen", "kiusaus", "puolestapuhuja" ja "viihdyttäminen". Vaikka tässä onkin kyse mainoskuvien tyypeistä, oikeastaan jokainen näistä termeistä sopii tavalla tai toisella myös Winwoodin musiikkivideoon. Varsin huomattava osa videon kuva-aiheista nimittäin on "katseenvangitsijoita" eli mainoskuvien tyyppisiä otoksia, joihin on pelkästään liittänyt liike. Sukupuolista vetovoimaa ja viittauksia seksiin taas käytetään hyväksi jossakin määrin, joskin erotiikan ja "kiusaus" –kategorian käyttö on hienovaraisempaa kuin joissakin muissa musiikkivideoissa. Kuitenkin laulaja nahkatakissa ja parta ajamattomana sängyn laidalla, välähdykset paljaasta ihosta ja kaunis ja joissakin kuvissa vähäpukeinen tyttö epäilemättä sijoittuvat tähän kategoriaan. Laulun sanat muodostuvat iskulauseen tyyppisistä hokemista ("feel the beat", "hold on", "spread those wings", "show your feelings") ja monimerkityksistä avainsanoista ("yö", "tunne", "unelmat", "tunteet"). Arvonsiirtämistä taas tapahtuu kun laulaja siirretään videossa intiaanireservaattiin ja hänet ympäröidään erilaisilla alkuperäisyyden merkeillä, sellaisilla kuin intiaani, tuli, hevoset, koirat, kanat, vanhat kärrynpyörät jne. Seurauksena tästä on että katsoja liittää mieleensä nämä symbolit laulajan imagoon ja täten vahvistaa hänen kuvaansa alkuperäisen, blues-vaikutteisen aikuisrokin esittäjänä. Tietysti kyseessä on myös "viihdyttäminen": katsojaa pyritään kuvan ja musiikin avulla viihdyttämään ja pitämään hänet ruudun ääressä. Ainut luokka, joka ei varsinaisesti toteudu musiikkivideoissa on "puolestapuhuja" – ellei lukuun oteta sitä että laulaja oman tähteytensä nojalla on levyllä myytävän musiikin puolestapuhuja. Sen sijaan olutmainoksessa laulaja omalla musiikillaan ja läsnäolollaan todistaa myytävän tuotteen puolesta ja toimii sen puolestapuhujana.

Mainos

"Don't you know what the night can do" –sävelmä ja musiikkivideo ovat pohjana myös Michelob–nimistä olutta esittelevässä televisiomainoksessa, joka on kuvattuna seuraavanlainen:

MUSIIKKI: INTRO (t. 1)

1. (0.00) Tv–ruutu. Ruudussa on puolilähikuvassa nahkapusakkaan ja valkoiseen t-paitaan pukeunut mies (laulaja) katse maahan luotuna, kävelee ulkona. Ruudun vasemmassa alalaidassa on teksti: "Steve Winwood. 'What the night can do'.
2. (0.01) Epäselvä lähikuva, josta erottuu olutpullon kaula. Kuva tarkentuu ja näkyviin tulee kaulalla olevia vesipisaroita sekä etiketissä teksti "Michelob beer".
3. (0.02) Suurkaupunkia korkealta nähtynä. Pilvenpiirtäjiä iltahämärässä, ikkunoissa tuikkivat valot. Kuvan alalaidassa pienellä teksti: "Anheuser–Busch Inc., St. Louis, Mo."

MUSIIKKI: A–OSA (t. 2–5)

4. (0.04) Puolilähikuva laulajasta, joka istuu sängyllä hotellihuoneessa ja laulaa. Taustalla näkyy pöytä, putkisängyn päätyä ja valkoista tyynyä. Pöytälampussa palaa valo.

LAULU: "Hear the night music playing?"

5. (0.06) Lähikuva takaapäin miehen ja naisen jaloista. Kuva siirtyy ylöspäin ja paljastaa kävelevän, suutelevan pariskunnan. Miehellä on puku ja valkoinen paita, naisella kävelypuku. Naisella on pitkä tukka.
6. (0.07) Ravintolan edustaa: isot ikkunat ja ovi. Ikkunassa vaikeasti luettava teksti (luultavasti "Harloy's") ja sen alla selvemmin MICHELOB. Ikkunan ylälaidassa kirkkaita valoja. Ovella portсарin näköinen iso mies sekä hänen edessään aiemmin nähty pariskunta. Pariskunnan takana on jonoa, näkyvissä on pari miestä. Kuvan ohi ajaa henkilöauto, joka epäselvänä siluettina peittää hetkeksi näkymän.
7. (0.08) Sormet pianon koskettimilla.
8. (0.09) Lähikuva sängyllä istuvasta laulajasta. Hän katsoo vinosti vasemmalle katsojan ohi ja laulaa. Hän sulkee hetkeksi silmänsä ja avaa ne taas.

LAULU: "Don't you know what it's saying?"

9. (0.11) Rivi mainostauluja, joissa kaikissa sama ihmishahmo. Kuva siirtyy vasemmalle pitkin mainostaulujen riviä. Kun se pysähtyy ja tarkentuu, kuvaan jää kolmen identtisen mainostaulun rivi, yläpuolella samanlaisia. Mainostaulussa on nahkapusakkaan ja valkoiseen t-paitaan pukeutunut laulaja ja ylälaidassa teksti "Winwood".
10. (0.12) Neon–mainos ravintolan ikkunassa. Mainosvalossa on teksti "Michelob" ja taustalla olutmerkin logo, punainen pysty suorakaide.

MUSIIKKI: C-OSA (t. 6-10)

11. (0.13) Sama mainosvalo näkyy utuisena taustalla, etualalla kulkee pariskunta kadulla käsikynkkää. Mies katsoo naista.
12. (0.14) Lähikuvana otsat lähes vastakkain oleva, toisiaan silmiin tuijottava pariskunta. Kuva siirtyy alemmaksi ja paljastaa heidän välissään olevan olutpullon, jonka kaula on suunnilleen naisen kaulan korkeudella.
13. (0.16) Öistä katua mainosvaloineen, utuinen kuva. Mies ja pitkätukkainen nainen, molemmat farkuissa ja auki olevissa poplareissa, juoksevat käsi kädessä kuvan vasemmasta laidasta oikeaan.
14. (0.17) Lähikuva laulajan kasvoista. Laulaja katsoo ensin vasemmalle, kääntää sitten katseensa kameraan. Katse jää kameraan, pää kääntyy vielä oikealle.

LAULU: "Dont you know..."

15. (0.18) Ilmakuva öisestä suurkaupungista: Ensin kaksi valaistua pilvenpiirtäjää, sitten valaistuja katuja ja taloja vinosti ylhäältä nähtynä, sitten samoja katuja jyrkemmin ylhäältäpäin katsottuna.

LAULU: "...what the..."

16. (0.19) Sisäkuva ravintolasta. Taustalla ihmisiä, näistä erottuu pari miestä. Etualalla pariskunta: miehellä tumma tukka, naisella vaalea pitkä tukka. Mies pukeutunut mustaan pukuun, valkoiseen paitaan ja rusettiin, nainen hameeseen, joka jättää käsivarret paljaaksi. Naisen on aluksi nojautunut mieheen päin ja luonut katseensa alas, niin että pitkä tukka peittää hänen kasvonsa. Sitten nainen heilauttaa hiuksensa pois kasvoilta, kallistaa päätään taaksepäin ja nauraa.

LAULU: "...night..."

17. (0.20) Lähikuva olutpulloista parivissä, pullojen takaa loistaa valo. Pullojen kaulassa on teksti: "Michelob light". Vasemmalta ojentuu käsi (valkoinen paita, rannekello) kohti pullon kaulaa.

LAULU: "...can do?"

18. (0.21) Lähikuvana sivuprofiili miehestä ja naisesta, joiden otsat ovat miltei vastakkain. Päiden takaa loistaa kirkas valo. Kuva siirtyy asteittain naiseen, joka nauraa ja taivuttaa päätään taaksepäin.
19. (0.22) Lähikuvassa miltei täysi lasi, johon juuri kaadetaan olutta pullosta. Näkyvissä on vain lasin yläosa ja miltei vaakatasossa olevan pullon kaula. Kaulassa on teksti: "Michelob".
20. (0.23) Ensin ulkokuva ikkunan läpi ravintolan sisällä olevista nauravista ihmisistä. Sitten sisäkuvaa, etualalla pariskunta vaaleissa asuissa. Kuva liikkuu vasemmalle. Taustalla näkyy ruskeatukkainen, pitkähiuksinen, naurava nainen ja tämän vasemmalla puolella kaksi nauravaa miestä. Etualalla on edellisen pariskunnan mies (pikkutakki, vihertävä kauluspaita ylin nappi auki, ei solmiota). Mies katsoo vasemmalle, josta kameran liikkeessä paljastuu tummatukkainen, pitkähiuksinen tyttö.

LAULU: "Don't you know..."

21. (0.23) Tv-ruutu. Ruudussa lähikuvassa laulaja, joka laulaa ja kääntää katsettaan oikealle.

LAULU: "...what the..."

22. (0.24) Lähikuva oluen kaatamisesta lasiin. Kuvassa lasi, pulloa, kättä, naisen kaulaa ja leukaa mutta ei koko kasvoja. Kuva siirtyy ylöspäin ja paljastaa tytön kasvot: pitkä, vapaana lainehtiva tumma tukka, aistilliset huulet. Katse on suunnattu alas. Nostaa katseensa, niin että suuret silmät tulevat kokonaan näkyviin, katsoo arvioivasti yläviistoon vasemmalle.

LAULU: "...night can..."

PUHE (alkaa sanalla "night"): "One taste will tell you why..." (sana "why" samalla hetkellä kun tyttö kohottaa katseensa)

23. (0.26) Tv-ruutu. Ruudussa lähikuva laulajasta. Ruudulle laulajan kasvoille heijastuu valo. Ruudun editse liikkuu varjokuvana jonkun pää, peittää hetkeksi laulajan kasvot ja väistyy sitten jättäen laulajan kasvot näkyviin.

LAULU: "...do?"

PUHE: "The night belongs to..."

24. (0.28) Ruudussa laulajan kasvot lähikuvana. Niiden päälle ilmestyy teksti: "The night (ylärivi) belongs to MICHELOB" (alarivi), alla olutmerkin pystyn suorakaiteen muotoinen logo.

(MUSIIKKI: asteittainen häivytyks)

PUHE: "Michelob"

(MUSIIKKI LAKKAA)

25. (0.29) Kasvot häviävät, tausta muuttuu mustaksi, teksti pysyy paikallaan, sen keskelle ilmestyy vielä olutmerkin logo: punertava, kapea, pysty suorakaide.

(Loppu)

Huomioita mainoksesta

Jos verrataan alkuperäisen musiikkivideon ja sen pohjalta tehdyn mainoksen musiikkia, havaitaan että alkuperäinen kappale on muutettu mainossävelmäksi lyhentämällä sitä radikaalisti. Lyhentäminen on tehty varsin kiinnostavalla tavalla. Ensinnäkin alun perin kahdeksan tahdin mittaisesta johdannosta on leikattu ensimmäinen tahti. Kahdeksan tahdin mittaisesta A-osasta (joka varsinaisessa kappaleessa vielä kertaantuu) on otettu ensimmäiset neljä tahtia, joiden aikana esittäjä ehtii laulaa kaksi ensimmäistä tekstisäettä laulun sanoja. B-osa, jonka tehtävä itse kappaleessa on toimia jonkinlaisena pre-hookina ja viivyttää huipennuksen

tuloa on jätetty kokonaan pois. C-osasta on kelpuutettu mukaan alussa oleva kahden tahdin sointunousu sekä neljä tahtia kertosäettä, joiden aikana laulaja ehtii laulaa kahdesti avainlauseen "Don't you know what the night can do?". Tämän jälkeen musiikki häipyä pois ja taustalta kuulu matala miesääni, ns. voice over, joka sanoo painokkaasti: "The night belongs to Michelob". Kaaviona transformaatio näyttää seuraavalta:

	kappale	mainos
intro:	1234 5678	1
A-osa:	∣: 12345678 ∣:	1234
B-osa:	12345678	---
C-osa:	1234567	123456 häivytyä ja voice over

Kappaleen lyhentäminen on tehty äärimmäisen taitavasti, sillä mukaan on saatu kappaleesta kaikki olennainen: katkelma johdantoa joka vie tunnelmaan, katkelma A-osaa joka on välttämätön jotta C-osa voitaisiin esitellä sekä mainoksen huippukohdassa katkelma kertosäettä, jossa musiikillisesti ja tekstin puolesta tulee esille kappaleen viehe, "hook". Voisi sanoa että tämä on koko popkappaleen ydin. Mainos on onnistunut kiteyttämään kolmeenkymmeneen sekuntiin sen, mikä itse popkappaleessa on eriaasteista toistoa ja saman asian sanomista eri sanoilla, jotta viesti saataisiin perille. Seurauksena tästä rajusta lyhentämisestä on jäljellejäävä puutteellisuuden tunne; koska musiikista puuttuvat kaikki kertaukset, tulee tunne että sitä haluaisi kuulla vielä lisää – mikä lienee on tarkoituskin.

Kuvallisesti ja tarinan puolesta mainos on irtautunut lähes täysin musiikkivideo-osta. Noin puolen minuutin mittainen mainos rakentuu 25 erillisestä kohtauksesta. Kohtaukset ovat lyhyitä ja leikkaustapakin musiikkivideonomainen mutta tätä vielä nopeampi.

Mainoksen tarina ja puitteet ovat seuraavat: "Ollaan suurkaupungissa olut-ravintolassa. Baaritiskin yläpuolella olevasta tv-monitorista näkyy Steve Win-wood, joka laulaa hittiään "What the night can do". On ilta. Rakastuneen näköisiä nuoria pariskuntia siirtyä ravintolaan. Kadulla näkyvät mainosplakaatit paljastavat, että tähti esiintyy samoihin aikoihin kaupungissa. Ravintolassa on toisiinsa syventyneitä pariskuntia ja hauskaa pitäviä ihmisiä, joita kaikkia yhdistää se että he juovat olutta. Eräässä pöydässä istuu yksinään kaunis tyttö, hänkin olutta sie-maillen. Tyttö katsoo tv-ruudussa näkyvää tähteä ja haaveilee romanssista."

Mainoksen tarina ei ole yhtä selvä kuin musiikkivideoossa. Pikemminkin se on joukko tuokiokuvia oluen parissa hauskaa pitävistä ihmisistä. Tuokiokuvien takaa paljastuu kuitenkin loogisesti etenevä kerronta, joka etenee samanaikaisesti use-alla eri tasolla. Mainos seuraa musiikkivideon tapaan väljästi musiikin rakenteita. Johdannon aikana esitellään puitteet (laulaja, olutpullo, suurkaupunki). A-osan aikana ollaan vielä kaduilla ja ravintolan ulkopuolella. C-osan alussa ollaan vielä ulkona mutta siirrytään sitten asteittain ravintolan sisätiloihin.

Yhdellä tasolla esitellään paikka (suurkaupunki ilmakuvana) ja sitten siirrytään asteittain kadulle, ravintolaan, baaritiskin lähelle ja lopulta tiskin äärellä istuvaan

tummatukkaiseen tyttöön. Toisella tasolla näytetään ensin tähti (Steve Winwood) televisiomonitorissa kokokuvana, sitten mainosplakaatissa puolivartalokuvana ja lopulta pelkästään hänen kasvonsa lähikuvana. Kolmannella tasolla esitellään tuotetta (olut) eri yhteyksissä: ensin ravintolan valomainoksessa ja sitten pullorivinä baaritiskin takana ja lopulta lasissa. Nämä ainekset sekoitetaan mosaiikiksi musiikkivideomaiseen tapaan. Jotta katsoja tietäisi jo alusta alkaen, mistä on kyse, kaikki keskeiset elementit (tähti, olutmerkki, suurkaupunki) esitetään jo kahden ensimmäisen sekunnin aikana johdantona tai "teaserina" mainoksen alussa.

Tämä pintatason taustalla on tietynlainen assosiativinen taso. Miljööinä on suurkaupunki (kaikki mahdollista), tapahtumapaikkana ravintola (sosiaalinen kohtaustapaikka), ajankohtana on ilta ja yö (salaisuudet), mainostettavana tuotteena alkoholi (poistaa estot). Päähenkilöinä on pareja, jotka kulkevat kadulla yhdessä, pitävät toisistaan kiinni ja tuijottelevat toisiaan lähietäisyydeltä silmiin. Mainoksen yksinäisiä, "sinkkuja" ovat tv-ruudulla näkyvä laulaja ja baaritiskin äärellä istuva tyttö, joiden välille solmitaan yhteys mainoksen lopussa kun tytön varjo pyyhkäisee tv-ruudulla näkyvän laulajan kasvokuvan yli. Molemmat ovat oman sukupuolensa stereotyyppioita: mies on maskuliininen (nahkapusukka, valkoinen t-paita, farkut, parransänki leuassa), tyttö feminiininen (pitkä tukka, aistilliset huulet, viettelevät silmät). Se että laulaja istuu vuoteella tai että kuvissa toistuu usein olutpullon kaula, fallinen symboli, vihjaa tietysti seksuaalisuuteen. Aivan selvää eroottista sävyä kuitenkin pehmentää se, että päähenkilönä oleva mies – laulaja, tähti – on tv-ruudulla näkyvä haavekuva, siis tietyllä tavalla saavuttamaton.

Mainoksellisuus ja videonaisuus

Mitä yhteistä ja mitä eroa sitten on musiikkivideolla ja mainoksella? Yhteisiä piirteitä molemmissa on tietysti taustalla soiva musiikki, laulun sanat ja laulajan tai tähden jonkinlainen kaikkivoipainen läsnäolo – olkoonkin että mainoksessa musiikki on lyhennetyssä muodossa ja tähti läsnä vain mainosjulisteessa tai ravintolan seinällä olevassa televisiomonitorissa. Yhteistä molemmille on myös kuvallinen ilmaisu, joka perustuu kauniille kuville, liikkeelle ja nopeille leikkauksille. Samaa on myös se, että niin videossa kuin mainoksessakin pyritään myymään jotakin. Video myy esitettävän kappaleen single-versiota tai LP-levyä, jonka yhtenä raitana kappale on tai laajemmassa mielessä tähteä yleensä: hänen muita levyjään, kiertueitaan, nuorisolehtiä joissa on juttuja tähdestä, tuotteita joiden mainoskampanjoissa tähti on mukana. Mainos myy taas tiettyä olutmerkkiä ja panimon muita olutlaatuja sekä tässä tapauksessa myös mainoksessa mukana olevaa tähteä ja hänen levyään. Sekä videolle että mainokselle on tyypillistä se, että myyntisanoma esiintyy kätketyssä muodossa. Kummassakaan ei suoraan kehoteta ostamaan sen enempää levyä kuin oluttakaan vaan sen sijaan pyritään hienovaraisesti esittämään tuotteen olemassaolo ja saamaan katsoja haluamaan tuotetta. Molemmissa tämä tapahtuu psykologisin keinoin vetoamalla nautintoon.

Erona mainoksen ja videon välillä on niiden kesto: toinen on usean minuutin

mittainen, toinen vai 30 sekunnin mittainen. Tämän seurauksena mainos on videota monella tavalla tiiviimpi. Sen kohtausten kestot ovat lyhyempiä ja leikkaukset nopeampia. Edelleen sen kerronta on mainosta huomattavasti nopeampaa, mikä johtuu paitsi leikkauksista myös siitä, että kerronnalle syvyyttä antavat mutta asioiden etenemisen kannalta turhat takaumat ja etukäteisvälähdykset puuttuvat. Toisaalta "kerronta" saattaa mainoksen kohdalla olla liian voimakas sana siinä mielessä että kyseessä ei varsinaisesti ole tarinan kuljetus vaan pikemminkin toisiinsa väljästi liittyvien kuva-aiheiden nopea esittely. Sitä ei kylläkään voi kieltää, etteikö katsojaa kuljetettaisi määrätietoisesti kohti huipennusta, tytön ja videoruudulla näkyvän tähden katseiden kohtaamista ja tätä seuraavaa mainoslau-setta.

Mainoksen kuvakerronnassa esiintyvä takaumien puuttuminen on varmastikin osittain seurausta musiikista, joka sekkin on lyhennettyä. Koska musiikki etenee suoraan ja kaikenlaiset kertaukset puuttuvat, tarve kuva-aiheiden kertaamiselle takaumina myös vähenee. Toisaalta musiikin lyhentämisessä mainosta varten ei ole kyse pelkästään kertausten pois jättämisestä, vaan soivan aineiston radikaalista käsittelystä, joka muuttaa musiikin luonteen kokonaan. Musiikkiaineksesta on saksittu kaikki turhat elementit pois ja jäljelle jätetty vain ydin: katkelma johdantoa, säkeistöä ja kertosaettä. Tällöin musiikki ei enää noudata kansan- ja populaarimusiikin tyypillisiä rakenneperiaatteita vaan ääniosuus on ikäänkuin potpuri kappaleen parhaista osista.

Mikä sitten on näiden ilmaisumuotojen syvempi filosofia? Olisi houkuttelevaa sanoa, että kyse on postmodernista ilmaisusta, mutta en tee sitä koska termi on kärsinyt inflaation ja nykyään lähes kaiken sanotaan olevan postmodernia. Sen sijaan selitysmalli löytynee psykologiasta.

Tietyllä tavalla sekä video että mainos nimittäin tähtäävät samaan asiaan. Kyse ei varsinaisesti ole pikaisesta nautinnosta, vaikka molemmat marsittavatkin esiin mielihyviä herättävien kuvien ja äänien virran, mainos tietysti vielä videotakin tehokkaammin. Sen sijaan on kyse halusta, haluamisesta, halun herättämisestä: kumpikin vihjailee ja antaa lupauksia, mutta jättää katsojan kuitenkin haluamaan lisää. Videon katsoja haluaa nähdä esityksen vielä uudelleen, koska ei saa selvää tarinasta tai koska video herättää hänessä miellyttäviä tuntemuksia. Samalla tavalla mainoksen katsoja haluaa kuulla musiikin uudelleen, nähdä miellyttävän kuvien virran vielä uudelleen. Kummassakin tätä nautinnon halua herätellään seksuaalisuuden avulla, jonka laimeampia versioita sekä äänilevyn kuunteleminen että oluen nauttiminen ovat. Molemmat antavat kuitenkin lupauksen siitä, että tuote – äänilevyn musiikki tai olut – voivat olla välineitä tuon korkeamman nautinnon saavuttamiseen.

Lähteet

Abt, Dean. "Music video: Impact of the visual dimension." In *Popular music and communication*, edited by James Lull, 96–111. London: Sage, 1987.

- Aufderheide, Pat: "The look of the sound." In *Watching television. A pantheon guide to popular culture*, edited by Todd Gitlin, 111–35. New York: Pantheon, 1986.
- Browne, Nick: "The political economy of the television (super) text". *Quarterly review of film studies* 9 (3). 1984.
- Eerikäinen, Hannu: "Musiikkivideo akatemiassa: elokuvatutkimuksen aluevaltaus vai ilmaisumuoto vailla teoriaa?" *Lähikuva* 4 (1989) – 1 (1990).
- Kaplan, Ann E: *Rocking around the clock. Music television, postmodernism, and consumer culture*. London: Routledge, 1987.
- Kinder, Marsha: "Music video and the spectator: Television, ideology, and dream." In *Television. The critical view*, edited by Horace Newcomb, 229–54. Oxford: Oxford university press, 1984. (Myös: *Film quarterly* 38(1), 1984, s. 2–15.